

Intellektuaalihistorian uskonpuhdistaja

Quentin Skinner (s. 1940) kuuluu akateemisen maailman niihin näkyviin nimiin, jotka ovat luoneet maineensa haastamalla avoimesti aikansa johtavat tutkimusparadigmat. Toisin kuin monen muun aikansa nuoren kapinallisen kohdalla on tapahtunut, hänen näkemysensä eivät jääneet kuriositeeteiksi tai yksittäiseksi ääneksi valtavirran reunalla. Yhdessä mm. John Pocockin ja John Dunnin kanssa Skinner kuuluu ”Cambridgen tyylinä” tunnetun ”revisionistisen” historiantutkimuksen keskeisiin nimiin. Viimeistään 1970-luvun puolivälistä lähtien tämä oppisuunta on ratkaisevasti vaikuttanut poliittisen filosofian historiankirjoitukseen ja klassisten poliittisten ajattelijoiden vastaanottoon. On selvää, että kritiikeistään tunnettu ja runsaasti huomiota ja seuraajia kerännyt tutkija on päätenyt myös monenlaisten kiistojen keskipisteeksi. Nyt ensimmäistä kertaa julkaistavassa haastattelussa Quentin Skinner avoimesti kuvaa välejään eri tutkimussuuntauksiin sekä arvioi omia teoreettisia ja filosofisia sitoumuksiaan ja niiden perusteltavuutta.

Akateemisessa maailmassa Skinnerillä on ollut varsin monipuolinen lukijakunta: häntä ovat lukeneet niin filosofit, historioitsijat kuin politologitkin. Hänen varhaisimmat julkaistut artikkelinsa, joista ensimmäinen on vuodelta 1964, käsittelivät Hobbesia. Jo alkuvaiheen töissä näkyvät ne tutkimukselliset valinnat, joista hän on myöhemmin tullut tunnetuksi. Varsinaisesti Skinner loi maineensa metodologisilla kirjoituksillaan, joista kenties useimmin mainittu, vuosina 1966–67 kirjoitettu ja 1969 julkaistu ”Meaning and Understanding in the History of Ideas”,

asettui avoimesti aikansa johtavia brittiläisiä poliittisen filosofian historioitsijoita vastaan. Kirjoituksellaan hän haastoi kaksi tuon ajan merkittävintä historiallisten tekstien tulkintalinjaa.

Jos esimerkiksi Hobbesin *Leviathania* oltiin totuttu lukemaan ”arkkitehtonisena” valtion ja suvereniteetin teoriana, yhtenä mahdollisena vastauksena valtion ja poliittisen velvollisuuden luonnetta koskeviin ”ikuisiin kysymyksiin”, niin Skinner vaati paneutumaan ennen muuta teoksen syntytajan historialliseen kontekstiin ja niihin poliittis-ideologisiin kamppailuihin, joiden tuloksena kirja oli syntynyt. Skinnerin mukaan klassikkotekstien korottaminen ylihistorialliseen ”kaanoniin” tuhosi ymmärryksen niiden historiallisesta luonteesta. Myös perinteinen tekstualistinen lähestymistapa lähestyä ”suuria kirjoja”

oli hänen mukaansa metodologisesti kestämaton.

Yhtä kriittisesti Skinner suhtautui mm. C. B. MacPhersonin teoksen *The Political Theory of Possessive Individualism* (1962) esiin nostamaan materialistiseen historianfilosofiaan, joka hänen mukaansa korosti ”kontekstin” merkitystä niin pitkälle, että intellektuaalinen elämä tuli tarkastelluksi pelkkänä vallitsevien taloudellisten olosuhteiden seurannaisilmionä. Skinnerin kannalta tämä filosofia antoi liian vähän tilaa poliittiselle ajattelulle ja ihmisten henkiseen toimintavapaudelle yleensä.

Skinnerin oma metodologinen kanta oli suunnilleen seuraava. Historiallisten toimijoiden omat tarkoitusperät (*intentions*) ovat historiantutkimuksen kannalta keskeisiä ja niiden luonne on pyrittävä selvittämään. Tekoihin liittyvien intentioiden paljastaminen kuitenkin ehdottomasti vaatii niiden tutkimista historiallisessa kontekstissaan. Poliittinen ajattelu, jota Skinner on halukas tutkimaan nimenomaan *tekoina*, ei hänen mukaansa koostu ainoastaan tekstin ilmi-pinnasta, siitä, mikä meille vuosisatojen jälkeen sanoina ja lauseina välittömästi näyttäytyy. Poliittisen ajattelun historiallisen luonteen ymmärtämiseksi on sen ilmauksia tarkasteltava *poliittisina* tekoina, ”siirtoina” konkreettisissa ja ainutkertaisissa historiallisissa argumentaatio-tilanteissa. Voidaksemme ymmärtää jonkun ajattelijan historiallisen merkityksen, on meidän siis kyettävä ymmärtämään paitsi hänen kirjoittamansa tekstin sanallista sisältöä, myös sitä, miksi se on kirjoitettu. Mitä ajattelijalla oli poliittisesti tekemässä väittäessään mitä väitti? Tällaista tutkimusotetta voidaan Skinnerin käsittein kuvata kirjoituksen *pointin* selvittämiseksi. ”Teksti vs. konteksti” -kiis-

tassa Skinner sijoittuu välimaastoon asettaen kontekstualisoinnin tekstin ymmärtämisen kannalta välttämättömäksi tekijäksi, mutta ei siten, että tekstin merkitys voitaisiin palauttaa kontekstiin. Tarkoituksena on kartoittaa tiettyyn historialliseen tilanteeseen kuuluva mahdollisuuksien maailma, josta toimijan intentiot ovat olleet peräisin ja johon ne viittaavat.

Varhaisissa kirjoituksissaan Skinner muotoili kantansa poleemisesti ja itsevarmasti. ”Meaning and Understanding” sekä sitä seuranneet artikkelit takasivat hänen maineensa intellektuaalihistorian uskonpuhdistajana, jonka strategiaan kuuluivat – ainakin yleisen käsityksen mukaan – perenniaalisten kysymysten olemassaolon ehdoton kieltäminen ja historiallisten anakronismien peräänantamaton vastustaminen. Skinner sai niskoilleen omien sanojensa mukaan ”solvausten ryöpyn”, mutta tuloksena oli myös menestyksekkäs akateeminen ura.

1970-luvulla hän työskenteli Clifford Geertzin, Thomas Kuhnin ja Richard Rortyn kanssa Princetonin yliopistossa, julkaisi kaksiosaisen suurteoksen *The Foundations of Modern Political Thought I–II* (1978) ja tuli 37-vuotiaana nimitetyksi Cambridgen yliopiston politiikan tutkimuksen professoriksi. Myöhemmistä ”pienistä” teoksista kenties tunnetuin on vuonna 1981 julkaistu Machiavelli-esittely, jatkuvasti kestävä käyttöklassikko, jonka entistäkin kompaktimpi versio on ilmestynyt viime vuonna. Viimeaikaisen tuotannon suurteos on vuonna 1996 julkaistu *Reason and Rhetoric in the Philosophy of Hobbes*. Skinnerin jatkuvasti vahvaa ja monipuolista artikkelituotantoa esittelee vuonna 2002 ilmestytävä kolmiosainen teosarja *Visions of Politics*.